

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1999, 27, 395

Välismaalaste seaduse muutmise ja täiendamise seadus

Vastu võetud 17.02.1999

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 10. märtsi 1999. aotsusega nr 557

I. Välismaalaste seaduses(RT I1993, 44, 637; 1994, 41, 658; 1995, 57, 981; 1997, 19, 306; 53, 837;73, 1202; 1998, 98/99, 1575; 1999, 25, 365) tehakse järgmised muudatused jätäiendused:

§ 1. Paragrahvi 8lõikes 2 asendatakse sõnad «kellel on õigus elamisloaleEestis» sõnadega «kelle suhtes ontehtud elamisloa andmise otsus».

§ 2. Paragrahvi 9:

1) lõiked 2 ja 3 muudetakse ja sõnastataksejärgmiselt:

«(2) Välismaalane taotleb viisat või tähtajalistelamisluba Eesti välisesindusest, kui käesolev seadus ei sätestateisiti.

(3) Vabariigi Valitsuse volitatud valitsusasutusest Eestis võibtähtajalist elamisluba taotleda:

- 1) iga eestlane ning tema abikaasa ja alaealine laps;
- 2) Eesti kodaniku abikaasa ja alaealine laps;
- 3) Eestis elamisloa alusel elavast välismaalasest põlvnevalealla üheaastasele lapsele;
- 4) välismaalane, kes saabub Eestisse valitsusasutuse kutselkoostöö- või abiprogrammi täitmiseks;
- 5) välismaalane, kes viibib Eestis tähtajalise elamisloa aluselja taotleb uut tähtajalist elamisluba;
- 6) välismaalane, kellele on selleks siseministri poolt erandina lubaantud tingimusel, et välismaalaselpuudub mõjuvatel põhjustel võimalus taotleda elamisluba Eestivälisesinduses.»;

2) lõige 4 tunnistatakse kehtetuks.

§ 3. Paragrahvi 10täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

«(5) Viisataotluste ja väljastatud viisade kohta peetakse riiklikkuviisaregistrit.»

§ 4. Paragrahvi 11 seninetekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvitäiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

«(2) Tähtajalist elamisluba pikendatakse välismaalase taotlusealusel, kui elamisloa andmise alus ei ole äralangenud ja puudub elamisloa pikendamisest keeldumise alus ja kui elamisloa pikendamine onpõhjendatud.»

§ 5. Paragrahv 12muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 12. Elamisloa andmise alused

(1) Tähtajalise elamisloa võib anda välismaalasele:

- 1) töötamiseks;
- 2) õppimiseks õppeasutuses vastavalt õppeasutuse taotlusele;
- 3) elama asumiseks Eestis alaliselt elava lähedase sugulase juurde;

4) kelle legaalne sissetulek tagab tema äraelamise, kusjuureslegaalseteks sissetulekuks loetakse seaduslikultteenitud töötasu, seaduslikust äritegevusest või omandist saadav tulu,pension, stipendium, alimendid,riiklikud toetused, sealhulgas töötü abiraha ja lastetoetus, samuti Eestis legaalsesissetulekut omavateperekonnaliikmete poolt tagatud ülalpidamine;

5) kelle elamisloa taotlus põhineb välislepingul.

(2) Välismaalasele, kes on abielus Eestis alaliselt elava isikuga, võibanda tähtjalise elamisloa.

(3) Alalise elamisloa võib anda välismaalasele, kes on Eestis elanudtähtjalise elamisloa alusel viimase viieaasta jooksul vähemalt kolm aastat ning kellel on Eestis kehtiv elamisluba, elukoht jalegaalne sissetulek Eestisäraelamiseks, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti. Alalist elamisluba ei antavälismaalasele, kes on saanud Eestiselamisloa käesoleva paragrahvi 1. lõike punkti 1 või 2alusel.

(4) Elamisluba ei anta ega pikendata välismaalasele:

1) kes on esitanud valeandmeid (sealhulgas oma varasema tegevuse kohta)viisa, elamis- või tööloataotlemisel või nende pikendamise taotlemisel;

2) kes ei järgi põhiseaduslikku korda ning ei täida Eestiseadusi;

3) kelle tegevus on olnud või on või on põhjendatudalus arvata, et see on olnud või on suunatud Eestiriigi ja tema julgeoleku vastu;

4) kes on õhutanud või õhutab või onpõhjendatud alus arvata, et ta on õhutanud või õhutab rahvuslikku,rassilist, usulist või poliitilist vihkamist või vägivalda;

5) kes on toime pannud kuriteo, mille eest talle on mõistetudvabadusekaotus kestusega üle ühe aasta jakelle karistus ei ole kustunud või kustutatud või karistusandmed ei olekaristusregistrist kustutatud;

6) kes on välisriigi relvajõudude tegevteenistuses;

7) kes on teeninud kaadrisõjaväelasena välisriigirelvajõududes, sealt reservi arvatud või erru läinud;

8) keda on kriminaalkorras korduvalt karistatud tahtlike kuritegude eest;

9) kelle kohta on andmeid või on põhjendatud alus arvata, etta kuulub kuritegelikku ühendusse, et ta onseotud narkootikumide või psühhotropsete ainete või isikute ebaseaduslikutoimetamisega üle riigipiiri, etta kuulub terroristlikku ühendusse või on toime pannud terroristliku akti või et ta on seotud rahapesuga;

10) kes töötab või on põhjendatud alus arvata, etta töötab välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses, võita on olnud või on põhjendatud alus arvata, et ta on olnud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses ningtema vanus, auaste või muud asjaolud ei välista tema kutsumist teenistusse temakodakondsusjärgse riigijulgeoleku- või relvajõududesse või teistesse relvastatud formeeringutesse;

11) kes on saanud või on põhjendatud alus arvata, et ta onsaanud eriväljaõppe või eriettevalmistusedessantoperatsioonideks või diversiooni või sabotaaži alal või muueriväljaõppe, mille käigus omandatudteadmisi ja oskusi saab vahetult rakendada illegaalsete relvaformeeringute üleshitamiselvõi väljaõppel;

12) kes on osalenud või on põhjendatud alus arvata, et ta onosalenud karistusoperatsioonidestsiiviilelanikkonna vastu;

13) kelle puhul on põhjendatud alus arvata, et ta on toime pannudinimsusevastaseid kuritegusid võiisõjakuritegusid;

14) käesoleva lõike punktides 6, 7, 10, 11 ja 12nimetatud isiku perekonnaliikmele;

15) kelle suhtes kehtib sissesõidukeeld.

(5) Käesoleva paragrahvi 4. lõike punktides 5--8ja 14 loetletud välismaalasele võidakse erandina andatähtjaline elamisluba ja seda pikendada, kui tema suhtes ei ole tuvastatudkäesoleva paragrahvi 4. lõikepunktides 1--4, 9--13 ja 15 nimetatud asjaolu.

(6) Käesoleva paragrahvi 4. lõike punktides 1--4, 6ja 8--13 loetletud asjaolusid võidakse käsitleda ohunaEesti riigi julgeolekule.

(7) Käesoleva paragrahvi 4. lõike punktid 6, 7ja 10 ei laiene Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikule jaNATO liikmesriigi kodanikule ning sama lõike punkt 14 nende kodanikeperekonnaliikmetele.

(8) Elamisloa andmisest keeldutakse, kui taotluse esitamise kalendriaastal samaksaastaks kehtestatudsisserände piirarv on täitunud.

(9) Elamisloa andmisest ja pikendamisest keeldutakse, kui:

- 1) elamisloa andmise või pikendamise alus on ära langenud;
- 2) välismaalane ei vasta käesolevas seaduses kehtestatud elamisloa andmise või pikendamise tingimustele;
- 3) elamisloa andmise või pikendamise taotlus ei ole põhjendatud.»

§ 6. Seadust täiendatakse §-dega 12¹, 12², 12³ ja 12⁴ järgmises sõnastuses:

«§ 12¹. Elamisloa andmine abikaasa juurde elama asumiseks

(1) Tähtajalise elamisloa võib anda välismaalasele elama asumiseks Eestis seaduslikult elava abikaasa juurde, kui abikaasade vahel on olemas tihe majanduslik side ja psühholoogiline sõltuvus ning perekond on püsiv ja abielu ei ole fiktiivne.

(2) Kui välismaalane taotleb elama asumist Eestis legaalselt elav välismaalase juurde, peab tema abikaasa omama legaalselt sissetulekut, mis tagab perekonna ülalpidamise, või peab abikaasade ühine legaalne sissetulek tagama perekonna ülalpidamise Eestis.

(3) Välismaalasele, kes on olnud abielus Eestis seaduslikult elava isikuga vähem kui kolm aastat, antavatähtajalise elamisloa kehtivusaeg ei tohi ületada ühte aastat ja seda elamislubapikendatakse kolmel aastal iga aastajärele. Välismaalasele, kes on olnud abielus Eestis seaduslikult elava isikuga kauem kui kolm aastat, antava elamisloa kehtivusaeg ei tohi ületada kolme aastat.

(4) Abikaasa juurde elama asumiseks antud elamisloa pikendatakse, kui abielu ja perekonna sissetulek vastab käesoleva paragrahvi 1. ja 2. lõikes nimetatud tingimustele.

(5) Abikaasa juurde elama asumiseks antud elamisloa tühistatakse või keeldutakse selle pikendamisest, kui abielu lahutatakse või abielu ei vasta käesoleva paragrahvi 1. lõikes kehtestatud tingimustele. Elamisloa võib tühistada viie aasta jooksul esimese elamisloa andmisest arvates.

§ 12². Elamisloa andmine õppimiseks

(1) Välismaalasele võib anda elamisloa õppima asumiseks Eestis asuvasse õppeasutusse kuni üheksa aastaks ning nimetatud välismaalast ei arvata sisserände piirarvu alla. Nimetatud välismaalase elamislubapikendatakse, kui elamisloa andmise alus ei ole ära langenud, kuid mitte rohkem, kui kuueks aastaks kokku.

(2) Eestis õppimiseks antud elamisloa tühistatakse, kui selle andmise alus on ära langenud.

(3) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud välismaalasele Eestis õppimise aega ei arvestata alalise elamisloasaamiseks vajaliku Eestis elamise aja hulka, kui nimetatud välismaalane on saanud hiljem elamisloa muul käesoleva seaduse § 12 1. või 2. lõikes nimetatud alusel.

§ 12³. Elamisloa andmine elama asumiseks Eestis elavalähedase sugulase juurde

(1) Välismaalasele võib anda elamisloa elama asumiseks Eestis seaduslikult elava lähedase sugulase juurde järgmistel juhtudel:

1) alla 15-aastase alaealise elama asumiseks Eestis seaduslikult elav vanema juurde;

2) vanema või vanavanema elama asumiseks täisealise lapse või lapselapse juurde, kui ta vajab hooldust ja tal ei ole võimalik seda saada oma asukohajärgses riigis või muus riigis ning tema Eestis seaduslikult viibiva lapse või lapselapse legaalne sissetulek tagab tema ülalpidamise Eestis;

3) eestkostetava elama asumiseks eestkostja juurde, kui eestkostja legaalne sissetulek tagab tema ülalpidamise Eestis.

(2) Elamisloa, mis on antud elama asumiseks Eestis elava lähedases sugulase juurde, tühistatakse või keeldutakse selle pikendamisest, kui:

1) elamisloa andmise alus on ära langenud;

2) käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud juhul isik, kelle juurde välismaalane elama asus, ei taga välismaalase ülalpidamist Eestis.

§ 12⁴. Elamisloa andmine välismaalasele, kelle legaalne sissetulek tagab tema äraelamise

(1) Välismaalasele, kelle legaalne sissetulek tagab tema äraelamise, võidakse anda tähtajaline elamislubakuni kaheks aastaks, kui elamisloa andmine on põhjendatud ega kahjusta Eesti riigi huve. Nimetatud välismaalasele ei anta Eestis töötamiseks tööloa.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud välismaalase elamisloa võidakse pikendada kahe aasta võrra, kui elamisloa pikendamisel tema legaalne sissetulek tagab tema äraelamise ja kui elamisloa andmine on põhjendatud ega kahjusta Eesti riigi huve.»

§ 7. Paragrahv 13 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 13. Tööloa»

(1) Eestis töötamiseks peab välismaalasel olematööloa, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(2) Eestis töötamiseks loetakse tulumaksuseaduse (RT I 1993, 79, 1184; 1998, 9, 111; 28, 353 ja 354; 34, 485 ja 489; 40, 612; 51, 757; 61, 979; 103, 1699; 1999, 4, 51; 10, 150; 16, 270 ja 273) mõistes residentist või mitteresidentist välismaalase tegevust füüsilisest isikust ettevõtjana Eestis või töötamist töölepingu, tööettevõtulepingu või muu lepingu alusel Eestis.

(3) Tööloa ei ole Eestis töötamiseks vaja:

1) välismaalasel, kellel on alaline elamisloa;

2) välismaalasel, kes on saanud Eestisse kuni üheks aastaks Vabariigi Valitsuse või tema poolt volitatud valitsusasutuse kutsel koostöö- või abiprogrammi täitmiseks;

3) käesoleva seaduse § 20 1. lõikes nimetatud välismaalasel.

(4) Välismaalane, kes soovib saada elamisloa Eestis töötamiseks, või tööandja, kes soovib välismaalast tööle võtta (edaspidi *tööandja*), peab ennetööloa taotlemist saama nõusoleku Vabariigi Valitsuse volitatud valitsusasutusest. Nimetatud valitsusasutus jätab nõusoleku andmata, kui välismaalane, kes soovib saada elamisloa käesoleva seaduse § 12 1. lõike punkti 1 alusel, konkureerib Eesti tööjõuturul ning tematööloa võtmise ei ole, arvestades olukorda Eesti tööjõuturul, põhjendatud.

(5) Kui välismaalasele antakse elamisloa töötamiseks käesoleva seaduse § 12 1. lõike punkti 1 alusel, määratakse tööloaga kindlaks välismaalase Eestis töötamise tingimused. Tööloaga kindlaksmääratud töötamistingimuste muutumisel tühistab Vabariigi Valitsuse volitatud valitsusasutus tööloa ja kolme kuu pärast kaelamisloa.

(6) Tööloa ei anta välismaalasele, kellel puudub seaduslikalus Eestis viibimiseks.»

§ 8. Paragrahvi 14 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Elamis- ja tööloa lõpeb:

1) tähtaja saabumisel;

2) välismaalasele Eesti kodakondsuse andmisel või taastamisel;

3) välismaalase surma või surnuks tunnistamise korral.

(2) Elamis- ja tööloa tühistatakse:

1) käesoleva seaduse § 12 4. lõikes ning 9. lõike punktides 1 ja 2 loetletud juhtudel;

2) välismaalase isikliku sooviavalduse alusel;

3) välismaalase viibimisel väljaspool Eestit rohkem kui 183 päeva aasta jooksul kokku juhul, kui välismaalane ei ole registreerinud oma eemalviibimist Eestis Vabariigi Valitsuse kehtestatud tingimustel ja korras.»

§ 9. Seadust täiendatakse §-ga 14¹ järgmises sõnastuses:

«§ 14¹. Elamis- ja tööloade andmise korraldamine»

(1) Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega:

1) elamis- ja tööloa taotlemise, andmise, pikendamise ning tühistamise korra ja selle täitmist tagavate valitsusasutuste pädevuse;

2) käesoleva seaduse § 12 1. lõike punktis 4 ja 3. lõikes, § 12¹ 2. lõikes ning § 12³ 1. lõikes nimetatud legaalse sissetuleku määra;

3) käesoleva seaduse § 15 1. ja 2. lõikes nimetatud informeerimise korra.

(2) Siseminister kehtestab määrusega elamis- ja tööloaandmete välismaalase reisidokumenti kandmise jakande annulleerimise vormi ning elamis- ja tööloa andmete uude reisidokumentiülekandmise korra.»

§ 10. Paragrahvi 16täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

«(3) Eestis ebaseaduslikult viibiva välismaalase kohta peetaksearvestust kuni tema Eestist lahkumiseni võiEestis elamisloa saamiseni. Arvestuse pidamise kord ja arvestuskaardi vorm kehtestataksesiseministrimäärusega.»

§ 11. Seadust täiendatakse§-ga 16¹järgmises sõnastuses:

«§ 16¹. Välismaalase Eestis viibimise jaEestist lahkumisega seotud kulude kandmine

(1) Välismaalane või isik, kelle kutsel välismaalane saabusEestisse (edaspidi *kutsuja*), on kohustatudkandma välismaalase Eestis viibimise ja Eestist lahkumise kulud, sealhulgastranspordikulud, mis kantakse seosesvälismaalase Eestist väljasaatmisega. Nimetatud kohustuse täitmatajätmisel on välismaalane või kutsujakohustatud hüvitama riigile nimetatud kulud.

(2) Isik, kes transportis või kelle esindaja transportis välismaalase,kellel puudus Eesti piirile saabumiselEestis viibimise seaduslik alus või piiriületamist võimaldav dokument(edaspidi *vedaja*), on kohustatud Eestipiirilt tagasisaadetava välismaalase toimetama tagasi samasse kohta, kust vedajavälismaalase transpordivahendilevõttis, või välismaalase asukohariiki. Selle võimatusel on vedajakohustatud hüvitama riigile välismaalase Eestisviibimise ja Eestist lahkumisega seotud kulud.

(3) Käesoleva paragrahvi 1. ja 2. lõikes nimetatudkulude riigile hüvitamata jätmisel nõutakse kulud sissekulud kandnud valitsusasutuse poolt kohtu korras.

(4) Välismaalasele Eestis viibimise seadusliku aluse andmisel võibVabariigi Valitsuse volitatudvalitsusasutus nõuda käesoleva paragrahvi 1. ja 2. lõikes nimetatud kohustuse täitmise tagamiseksvälismaalase,kutsuja või vedaja garantiid.

(5) Käesoleva paragrahvi 1. ja 2. lõikes nimetatudkulude hüvitamise korra ja ulatuse kehtestab VabariigiValitsus. Vahendid riigi poolt käesoleva paragrahvi 1. ja 2. lõikesnimetatud kulude kandmiseks nähakse etteVabariigi Valitsuse volitatud valitsusasutuste eelarves.»

§ 12. Paragrahvi 18täiendatakse pärast sõna «viibimise» sõnadega «jatöötamise».

§ 13. Paragrahv 19muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 19. Välismaalaste register

Elamis- ja tööloa taotlenud välismaalaste ja väljastatudelamislubade kohta peetakse riiklikku välismaalasteregistrit.»

§ 14. Paragrahvi 20lõikest 2 jäetakse välja sõnad «kuid mitte kauem kuiema elamisloa kehtivusajalõppemiseni» ja sama lõiget täiendatakse lausega järgmises sõnastuses: «Taotlus alalise elamisloa saamiseks tulebesitada vähemalt üks kuu enne välismaalasele antud tähtajaliseelamisloa lõppemist.»

§ 15. Seadust täiendatakse§-ga 21 järgmises sõnastuses:

«§ 21. Sisserände piirarvu mittekohaldamine

Väljaspool sisserände piirarvu võib elamisloa andavälismaalasele, kellele elamisloa andmine on põhjendatudega kahjusta Eesti riigi huve ja kes asus Eestisse elama enne 1990. aasta 1. juulit jaei ole pärast nimetatudtähtaega lahkunud elama mõnda teise riiki.»

II. Rakendussätted

§ 16. Vabariigi Valitsusel tagadavälismaalaste seaduse tervikteksti, mille juures on eristatavalt tähistatudkäesoleva seaduse jõustumise päevast kehtima hakkav redaktsioon,avaldamine Riigi Teatajas kolme kuu jooksul pärast käesoleva seaduse avaldamist.

§ 17. Käesolev seadusjõustub 1999. aasta 1. oktoobril.

Riigikogu esimees ToomasSAVI